

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

Soch molt franca y considero
 que en lo mon s' ha de patir,
 pero 'l que no puch sufrir
 es que 'm toquin 'l pandero.

CRÓNICA DE LA SETMANA

Lo mes saliente (diguemho en castel'á que ara fá catalanista) si... lo mes saliente de la setmana ha sigut, sens dupte, lo varapalo del Sr. Salmerón al conseqüent possibilista Sr. Abartzua. Es una pallissa de aquellas que demanan sanch... y fetxe ab séba, porque lo cert es, que al Sr. Salmerón 's veu que la llevadora s' hi va lluhir quan va tallarli 'l tel de la llengua. L' altre va presentar la dimissió ab caracter *irrevocable*; pero com are d' *irrevocables* se 'ns fan molts de la classe dels que gastava 'n Lopez Dominguez, ja veurán, si no ho han vist ja al sortir á llum aquest número, com l' *irrevocable* del Sr. Abartzua s' haurá arronsat com lo moch d' un gall d' indi.

Ab alló de la llansa d'honor, no hi creguin tampoch; los padrins de *confirmar* ja trovarán una fórmula que tregui (aparentment) lo picant de l' arrós y després de fer lo *bot* uns quants días los dos *Artagnans*, farán veurer que 's deixan convencer y haurán sigut las burras de llet y

podrá el baile continuar.

Y rès... es lo *Teatro Nacional*; lo poble paga y es just que se li fassi comedia y que hi haja las sevas escenas d' efecte com lo final del quart acte del *Tenorio*, en que tots 's matan, pero;... surten del Congrés, ó cau lo teló qu' es igual y... mira... en l' ayre, dos patacadas al cul per fer fugir la pols, al quarto y al día 31, nómina que te crió.

*
**

Sembla que l' assumpto del inglés que sense encomenarse á Deu va enviar á l' altre barri al Sr. Bofill, donará argument pera un altre estreno en lo *Teatro Nacional* abans nomenat. D' aquí endavant, sent los inglesos tan aficionats á las excentricitats, si á alguns d' ells se 'ls ocorre cassar racionals, que probin... má á la escopeta y á Espanya falta gent, no tenen mes que fer sino ballar vgr. lo bolero bo y nusos al mitj de la Rambla un diumenge á las deu del dematí y agafar després lo sarró y 'ls gossos.

Pot ser farán sort.

*
**

L' estreno que no ha tingut éxit en lo *Teatro Nacional* ha sigut la comedia bufa titulada: *Los 25.000.000*.

Las bufas verdaderas han sigut grans y no 's creu que torni á sortir mes en los cartells.

No sé com l' empresa no ho va veurer al llegirho qu' era un bunyol.

ESTUDIANT.

L' HIVERN

PER terra, pámpols nyafats,
grogas, fullas que brunzinan...
alenadas qu' enmatzinan
baixant de los pichs nevats.

En lo bosch, no s' ou cap cant,
cel, que apar llansol de cendre
que enfredolida l' au tendre
débil crusa aletejant...

Senzi!l croquis, trist y vern
del enemich del sér pobre ..
d' aquesta terrible obra
de Deu, ¿qué se 'n diu?—L' hivern.

J. ROIG CORDOMÍ.

A . . . . .

Si no estich equivocat
fa quatre mesos rodóns,
que ballant uns rigodóns
de tú vaig quedar prendat.

Vaig dirte que t' estimava,
y, creume que no mentia,
puig lo meu cor molt patia
si á 'l teu costat no 's trobava.

Tú molt prompte 'm vas jurar
que jamay m' olvidarias,
y de tristor moririas
si no 't portava al altar.

Jo, cumplint com home honrat,
tot ho anava preparant;
¡Desitxava tant y tant
poguer viure al teu costat!

Quan ja sols faltava un mes,
per celebrar nostra unió,
dantme un desengany traidó,
vas deixarme 'l cor malmés.

Un home rich, pero vell;
per esposa 't pretenia,
y tú, fentme traydoria
marxavas als brassos d' éll.

. . . . .

Ara tres anys han passat,
y lo teu fals aymador
dante en paga, un grapat d' or
de sa casa t' ha llensat.

Y tú, criatura malvada,
volent seguí 'l camí emprés,
tiras ab desfatzadés
per dona de vida ayrada;
sense pensar que 'l teu mal
tindrás de pagá algun día,
passant la teva agonía
en un recó de Hospital.

FRANCESCH COMAS.

'L GURRIDU

(Tipos del natural)

No coneixen á 'n Lluiset,
l' home mes despreocupat
mes elegant, mes ben fet,
'l mes *tuno* y mes guapet
de tots 'ls del seu vehinat?
¡Ay carát!

Donchs, segons á mi m' han dit
es un tipo conegut;
enamorat, atrevit,
pundonorós, decidit
y en las *empresas* tossut...
¡tururut!

¡Ell casarse! ¡Sant Antoni!
bé prou que coneix 'l mon
per creure en lo matrimoni...
«las donas son 'l dimoni»
y las tracta pel que son
¡sans façon!

Y en una dona... ¡ja está!
Ab dos dias que 's passeiji
y un per poguerhi enrahoná,
conquista al canto: aixó fa
que tot 'l jovent l' enveiji
¡are veiji!

Donas casadas... honradas,
poseu lo nas en remull
perque diu que las casadas
son, las mes de las vegadas,
víctimas del seu orgull
¡obriu l' ull!

Viudas sensibles ¡alerta!
creyeume, no badeu may
perque si deixeu oberta
la porta del cor, es certa
la cosa ¡ho dich ab esglay!
¡joy! ¡uy! ¡ay!

Criaturas ignocentas,
àngels que us voleu casá,
solteras, verges *decentas*,
si al veure 'l no sou valentas
¡sabeu lo que us passarà?
¡oh, ya, ya!

Jamonas que encare feu
bastant goig, quan us mudeu;
Si 'l *curridu*, tot mansoy,
us enreda, parareu
per culpa vostra y del *noy*
¡á sant Boy!

Vosaltras las donas velias;
per dirvos res no tinch dret:
jo aconsello á las femellas
joves, perque totas ellas
diguin á n' aquell ximplet
¡cá, barret!!

OCLIME OILL.

¿PER QUÉ?

Escoltam, Roseta hermosa,
Pus encara qu' hem renyit
La veritat sempre t' he dit
Y tú ho ets y bona cosa;
¡Per qué quan te vaig trovar
L' altre dia pel carré,
Vols dirme, Rosa, per qué
Tan rojeta 't vas tornar?
Era vergonya, potser,
De passadas ilusions,
O bé eran dels petóns
Que 't va doná aquell barber?
AMADEO PUNSODA.

LA MAQUINISTA (1)

CANSÓ

Soch tapera maquinista
que *modelo* ara ja hi faig.
No rodo cap tap á torna;
de mas mans surten á raig.

Soch maquinista y ab serho,
'm guanyo 'l meu jornalet,
per poguerne anar bonica
y lluhir lo meu pamet.

Zis... zach. Zis... zas...
fa la máquina
taps rodant.

Zis... zach. Zis... zas...
fa la máquina
travallant.

De cuinar no 'n se cap mica;
en ma vida he jo guisat;
mes, també, pago dispesa
lo dissapte havent cobrat.

May he fet un punt de mitja
ni tampoch cusit cap trau,
y sols penso ab que, maqueta,
puguí anar sempre al sarau.

Zis... zach. Zis... zas .. etc.

Com que á la moda vaig sempre,
may me falta balladó;
fins á alguns que moit m' agradan
los hi tinch de dir que no.

Del sistema de las máquinas,
llor y gloria al inventó:
éll ha fet que per los joves
envejada siga jo.

Zis... zach. Zis... zas... etc.

Au depressa, treballém,
que ja 'l ball no 'l tinch per res;
no m' importan altres joves,
fa un quant temps que 'm he promés
Apa, ávia, que 's fa tarr.
enllestimnos ab afany,
ajustemne alguns quartets
per casarnos ans d' un any.

Zis... zach. Zis... zas... etc.

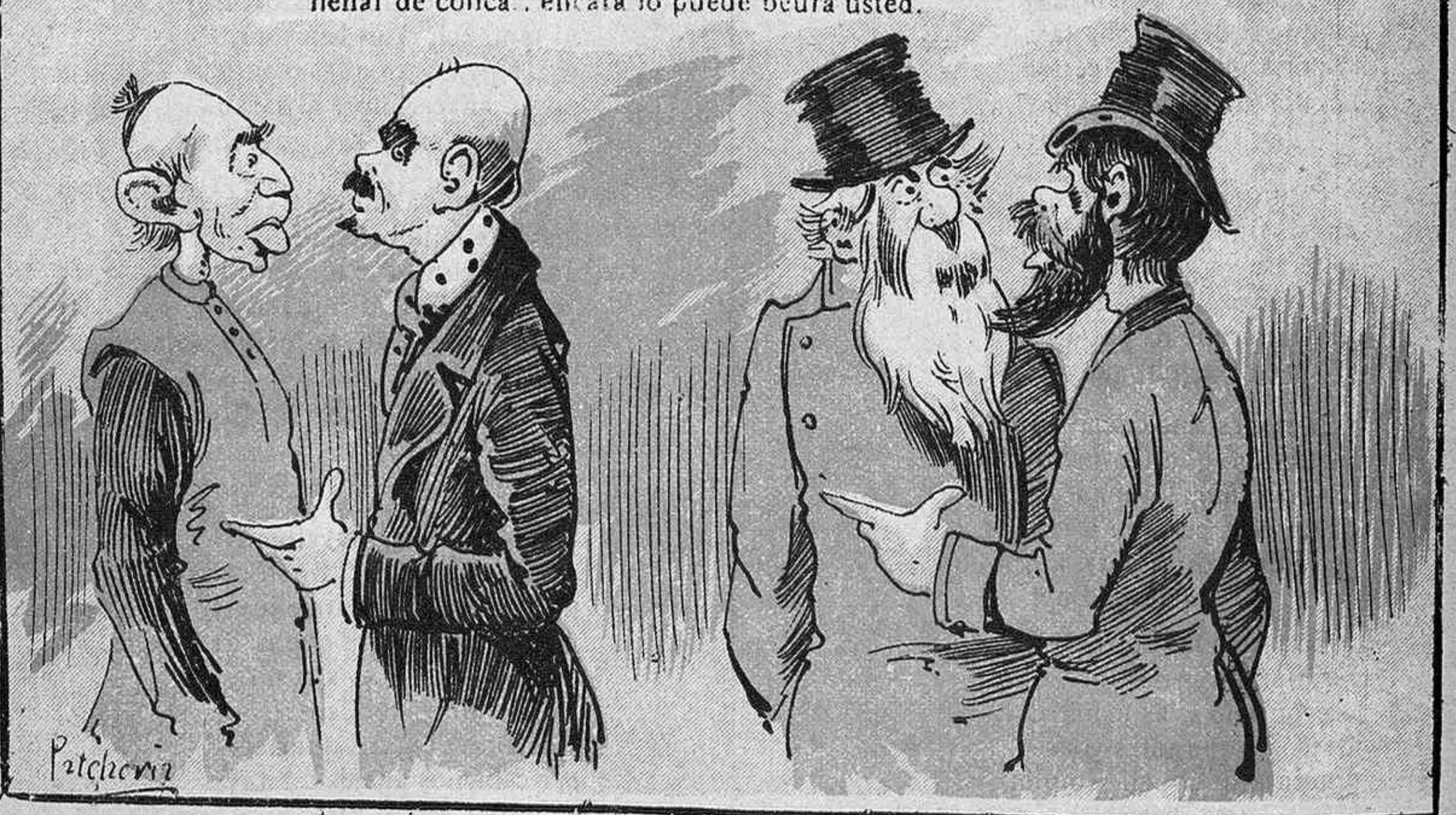
ORDEP SLLAV.

(1) La que fa taps.

BARREJA

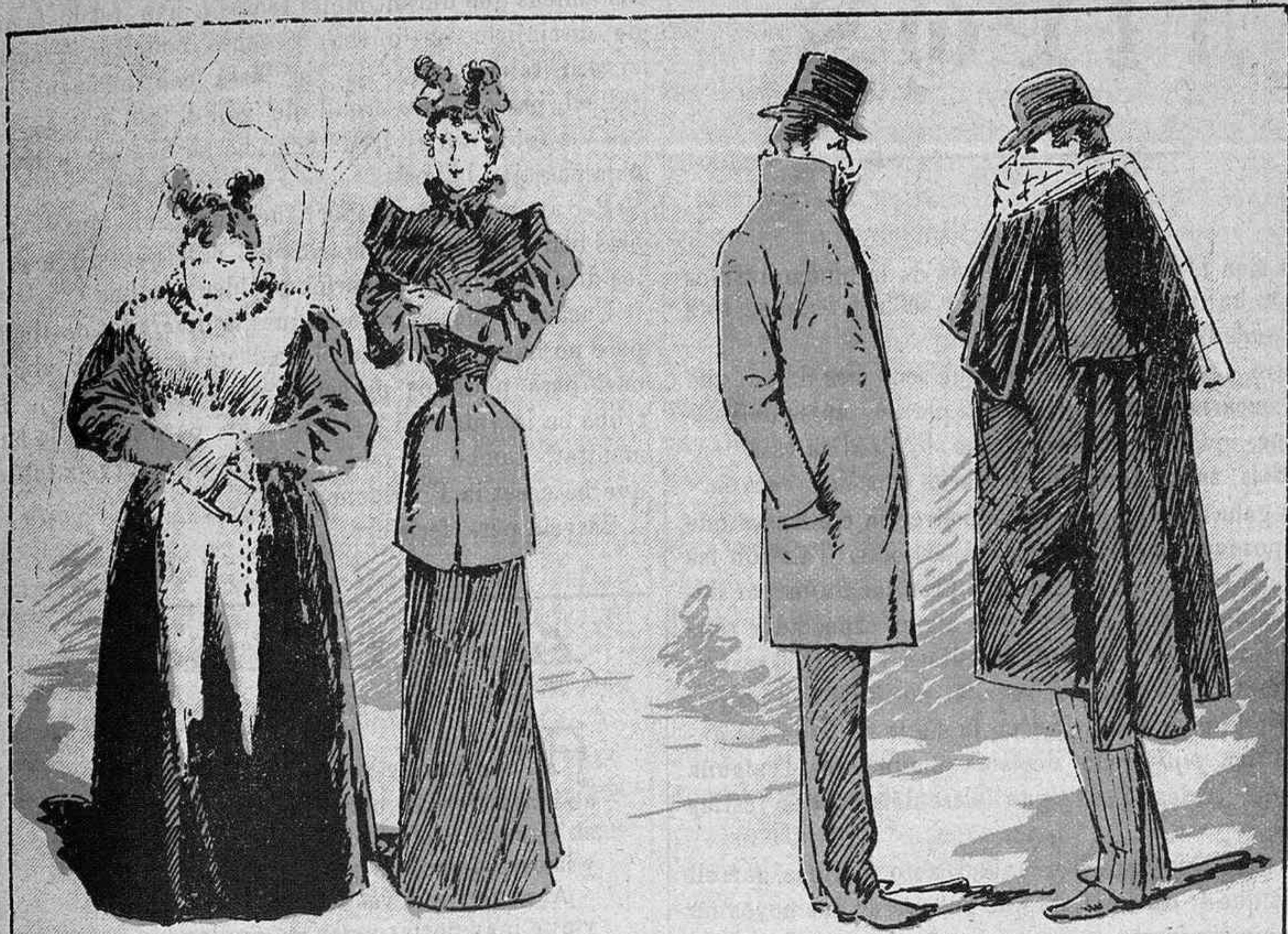
—¿Per qué le has pegado á mi chico?
—Perque se me va embrutá en la falda y me va llenar de cólica. encara lo puede beura usted.

—Quan me 'n farian pagar de dir una missa de nessesia?
—Quatre rals
—Es lo que 'm pensava.

—Qué tal 'l xapó?
—Sembla que no vol admetrer las proposicions de la Xina.
—No, home, lo xapó que jugavan ahir á Novedais.

LA GENT DE CASA

—Miris quin jove mes guapo, mamà!...
—No te 'l miris que no porta rellotge

—Y donchs, Manel, qué fém?
—Malament... si no trovu algun que 's torni boig y
'm fassi hereu de confiança, no sé pas ahont aniré á
parar.

—Que no cantamos las horas Rafael?
—Noy, 'l fret m' arronsa la llengua.
—A mí me lo arronsa totdq.

—Veyám si 'l senyor Collaso farà posar
ara pedrissos per tot.

TIPOS

Lo mon n' está plé; es la plaga de la humanitat; los hi ha per tots los gustos y se 'n troban en tots los *grahóns* de l' escala social.

Entre los actors es aquell que sent mes dolent que fet d' encárrech está predicant per las taulas dels cafés, que, quan éll surt en escena, lo públich está pendent dels seus llábis; que 'n Mario y 'n Vico van perdre la gana perque no va admetrer la contracta que li proposavan aquells notables artistas. Tals son las sébas del *tipo* del Teatro que pren las *bufas* per demostracions d' entusiasme y si algun espectador cansat de sentirlo, s' aixeca de la butaca y surt del teatro, éll 's creu qu' es per lo senzill motiu de que no pot resistir lo plor quan lo tipo fa algun *deliri*, ó las ganas de fer *pipí* quan declama algun tros d' alguna pessa del Aulés ó d' algun altre dels nostres festius poetas.

Un altre tipo bonich es aquell xato del nás, garrell y petit que s' estranya de que pel carrer las noyas no 's tombin á mirarlo.

No surt de casa que no s' hagi fet y desfet lo nus de la corbata vint ó trenta vegadas; 's talla las unglas en punxa y passa los set cálzers d' amargura ficantse las botas que no caben dintre las botinas, tot per fer lo peu petit, com si los seus peus fossin de un altre y éll no se sentís dels ulls de poll que 'l crucifican. Aquets quan passen prop d' un marit y muller, 's miran á la dona recargolantse 'l bigoti y á n' éll ab descaro com volguent dir: 't perdono. D' aquets abundan que fá fástich; hauría d' haverhi un manicomi pera tancarlos y per tot menjar darloshi pomada y patxulí.

Tipo bonich es també y molt, 'l que sent un ase de set solas, se le pega d' escriptor; y si per *desgracia* te bens de fortuna que li permetin perdre temps y relacionarse ab gent de lletras, allavors si qu' es una calamitat social; y ¿si sab traduhí lo francés?. ¡Ay la mare! n' hi ha pera emigrar á América.

Ell se val de la relació A ó del amich B y escriu versos en periódichs y comedias que si 's representan fan caure en basca al mes impertérrit espectador; 's gasta quartos per las *clagues*, fa posar lo seu retrato á revistas locals, en fi, alló que se 'n diu: ensenyar á totas horas las orellas de burro que Deu li ha donat.

¿Y lo tipo del poll ressucitat?. aquest es lo rey dels tipos.

Es capás pera poder fer lo burro de casarse ab una viuda lletxa y carregada de criaturas con tal que li deixi mirar de quan en quan los billets de banch que posseheixi la seva dona, la que, generalment, es una altra ximple, pus no d' altre modo 's compren la cosa.

Allavors lo poll ressucitat regateja hasta 'l saludo

als amichs que durant molts temps li han fet lo favor de distingirlo ab lo seu, y sense coneixer, gracias al seu talent nulo, de qu' está continuament en ridicul, passeja un orgull de gall d' indi á totas horas y á tot arreu ab l' indiferencia ab que los irracionals passejan las *sevas cosas* á la llum del día.

Per aquestos la societat hauría de tenir unas establas ben ayrejadas y lligarlos pel coll ab un ronsal y los dias de festa ensenyarlos per deu céntims.

Encara es mes gran, molt mes, la diversitat de tipos, pero no bastan las dimensions d' un article de setmanari pera poderlos ni senyalar. L' observador ja 'ls troba en la vida real y si bé es un parássit de la humanitat, també serveix per algo, com serveix tot lo que ha creat la Providencia.

Serveix pera fer riure.

CLARA SOL.

A un mort

SONET

AL veurer que vas sempre empolaynada
ab cintas verdas, blavas y vermellas,
ab llampants cinturóns plens de sibellas
y la cara de polvos carregada;
Al veurer que vas sempre tan mudada
y que may portas netas las orellas;
al veurer que 't desmayas y atropellas
quan pensas que 'l dilluns tindrás bugada;
Al veure 't tant coqueta, pretenciosa,
deixada, bruta, farta, lleminera,
insensata, ridícula, llardosa,
enredona, mitj lela y embustera,
m' espanto perque penso, ab gran terror,
qu' aquell que 's casi ab tú tindrà un bon mort.

J. BUÉ VENTURA.

ACUDITS

Confessió d' un usurer:

—Si l' interés passa del sis per cent—li deya 'l confessor—comet vosté un gros pecat; sápigam que Deu tot ho veu desde 'l cel.

—Per la mateixa rahó, pare confessó, que tot ho veu Deu desde 'l cel, deixo 'ls diners al nou per cent, perque 'l 9 mirat de dalt li semblará un 6.

Un sócio protector de 'ls animals va esser invitat á un dinar, sortint á taula un parell de *galls dindis* rostits; y després d' haversen menjat una bona racció exclamá tot contemplant los ossos:

—¡Pobrets y quant deuen haver sofert!

Entre un frare y un xicot:

—¿S'bs quin castich té un noy mal criat?—li digué 'l frare.

—¡Vaja si ho sé—contestá 'l xicot—se 'l fa ser frare!

ANGEL SALABERT.

CURIOSITATS

Ordre de Calatrava

DE DE que va agregarse á la corona la perpétua administració del Maestrasgo de Calatrava, sols va quedar á la seva ordre, com á las demás, lo nom del seu origen, lo recort de sas glorias passadas y la jurisdicció especial eclesiástica.

L' origen de la renombrada ordre fou lo següent:

Conquistada la històrica ciutat de Toledo per lo famós Alfons VI, lo camp de Calatrava va ser teatro de repetidas lluytas entre moros y cristians.

L' any 1143 va ser vensut y mort per lo musulman governador de Calatrava, lo capdill cristià Munio Alfonso y allavors l'emperador Alfons VII va venjar aquella derrota invadint la Andalucía y arribant á conquerir Calatrava la vella, quatre anys després de la mort de Munio. (En aquet mateix territori, deu anys després y sota una alsina propera al rch de las Fresnadas, hi moria D. Alfons).

En 1150 havia aquest confiat la custodia de Calatrava als cavallers Templaris; y difunt ja lo conqueridor d' Almeria, y quan los almohades victoriosos 's preparaven á forsar las *lineas* del Guadiana, amenant á Calatrava, los Templaris van creure qu' era empresa temeraria lo tractar de defensarla, y varen tornar al rey Sancho III la vila y fortalesa.

Afortunadament, Ramón, abat del monastir de Santa Maria de Fitero, y un monjo anomenat Velázquez varen comprometers á defensar lo lloch abandonat pels cavallers Templaris. En Janer de 1158 D. Sancho va firmar la carta de donació á favor del abat y los monjos. Varen dirigir-se á Calatrava l' abat, Velázquez, la comunitat y gran nombre de gent afanyosa de guanyar l' absolució de sos pecats oferta per lo primat de Toledo á tots quants acompanyessin el abat á tan perillosa empresa. Mes de vint mil varen ser los que varen professar en la ordre cristiana repartint-se per los camps, vilas y fortalesas del Guadiana.

Allá per los anys de 1163 moria l' abat Ramón, succehintlo lo anomenat Velázquez, pero los nobles no varen voler seguir, tenint per jefe á un Abat, y ne nomenaren de entre ells un altre ab lo títol de Mestre obligant á la comunitat á retirar-se á Ciruelos, Sud d' Aranjuez entre el Tajo y Ocaña. Varen quedar-se los cavallers á Calatrava y son primer capdill ó Mestre fou D. García, qui, en Septembre de 1164 va obtenir del Sant Pare la primera regla pera la *ordre de Calatrava*. En 1169 apareix com segon Mestre don Fernán Escara que va auxiliar á Alfonso VIII contra los ambiciosos tutors del jove monarca, qui, va recom-

pensar lo servey ab la donació de la fortalesa y vila de Zurita. Prompte varen guanyar los cavallers profit y fama combatent ab éxit als moros de l' altra banda del Guadiana y Sierra Morena y son poderío va arribar á tant, que lo rey aragonés va demanar lo seu apoy pera anar contra los moros de Valencia.

Mes tart sent Mestre D. Martí, van acompanyar á Alfons VIII á la conquesta de Cuenca, rebent en pago la vila de Alcañiz. En 1182 va ser elevat á la dignitat de Mestre Naño Perez de Quiñones, que va alcansar del Císter reunit á Borgonya, nova regla de vida, confirmada en 1187 per lo allavors Papa Gregori. Tot va anar bé fins que Alfons VIII fou vensut per los almohades en Alarcos los quals varen possessiarse altra volta de Calatrava.

Los cavallers de la ordre varen refugiar-se al castell de Ciruelos ab sos antichs y abans despreciats germans monjos, sobrevenint allavors un nou cisma, puig los aragonesos varen triar un altre Mestre, D. García López de Moventa, prenent alsar per casa y convent major la encomendada de Alcañiz.

Ni en Ciruelos 's va creure segura la ordre, tant, que va trasladarse á Corcoles, á Buñeda y á Cobos; y durant alguns anys, pot dir-se que no va tenir punt de residencia fixa. A la fi, posant-se al frente d' ells don Martí Martínez, varen pendrer lo castell de Salvatierra entre Calatrava y Sierra Morena, castell que durant dotze anys va ser cap y Casa principal de la mermada ordre.

D. Martí va impetrar allavors del papa Ignocenci la tercera regla (1199) la qual fou otorgada pel sumo Pontífice, qui, prenent baix la seva protecció la vila de Salvatierra y també la de Calatrava á pesar d' estar aquesta en poder dels moros va condemnar lo cisma dels aragonesos sometentlos al govern dels Maestres de Castella.

Algun temps després sent Mestre D. Ray Díaz de Aguas van atacar los moros á Salvatierra tenint que retirar-se la ordre á Zurita (1210).

Poch mes endavant va reunir-se l' exercit qu' havia de guanyar la célebre batalla de las Navas, tornant Calatrava en poder dels cristians y de la ordre, la qual va recobrar l' antich esplendor y la importancia dels temps passats.

PEPET DEL HORT.

MENUDECENCIAS

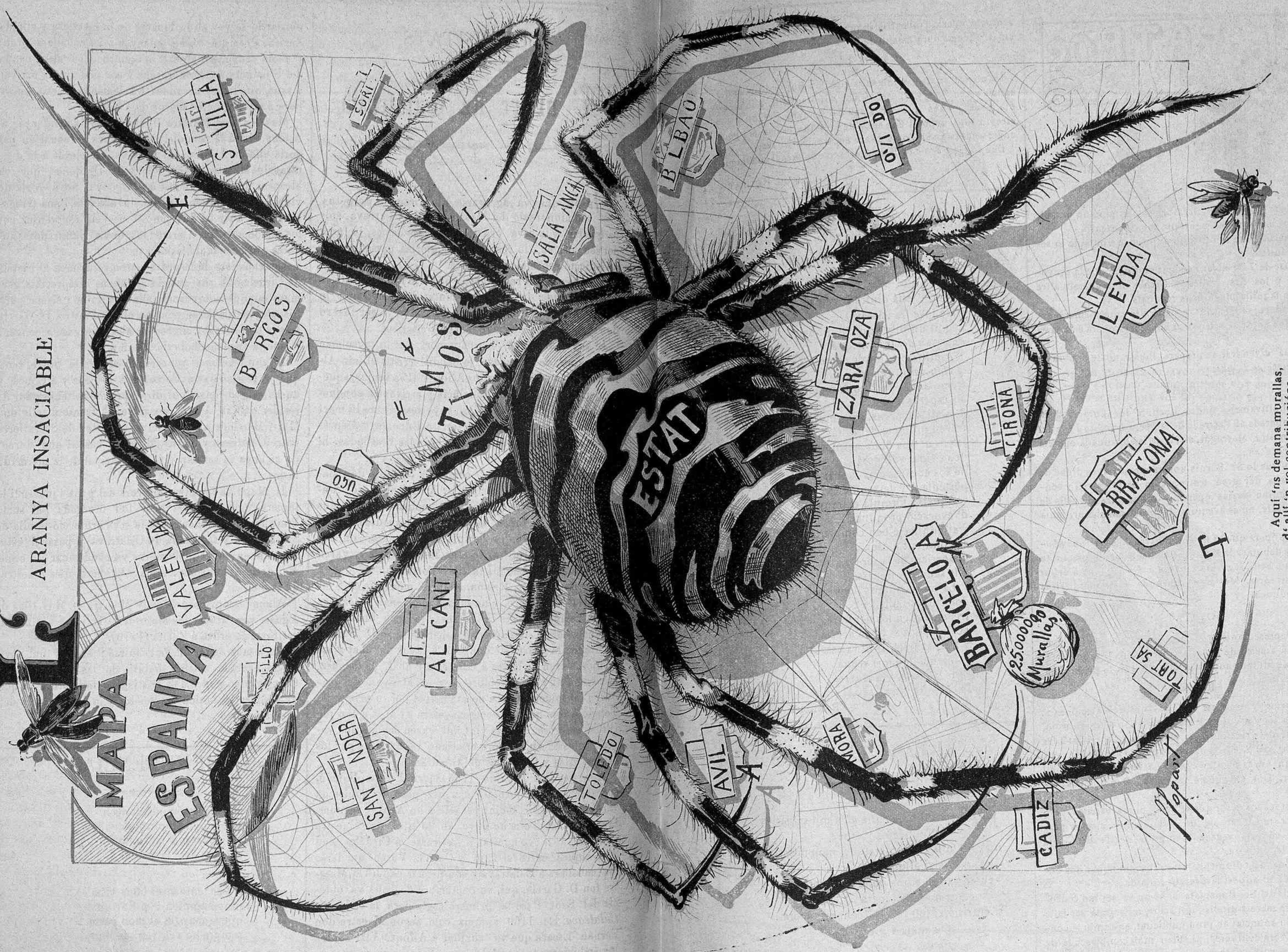
Un gastrónomo coneix
que 's dona molt bona vida,
y fins per menjar de tot...
sol menjarse la partida.

Per tenir molt bona vista
ningú com en Pep Fortuny
que si may res al mon passa...
sempre ho veu vení de lluny.

LLUIS SALVADOR.

ARANYA INSACIABLE

MAPA ESPANYA

Aquí 'ns demana murallas,
d' allí 'n vol contribucions ..
jella may perdrà la gana
mentres tinga rosegons!

PRINCIPAL

La Boronda juguet del Sr. Burgos obtingué un notable éxit per sos molts xistes y entretingut argument.

En la execució se hi distingí d' un modo notable lo senyor Sala Julien.

La *reprisse* de *Thermidor* ha sigut motiu de que la senyora Tubau y los Srs. Vallés y Cachet obtinguessin altre triunfo y la taquilla magnífichs resultats.

Ab verdadera satisfacció consigném lo anteriorment espresat, ja que encar se veu que lo bon gust impera en nostra ciutat.

Pera demá divendres se prepara l' estreno de la obra de Sardou *Las patas de mosca*.

LICEO

Demá definitivament tindrà lloch la inauguració de la present temporada ab l'estreno de la ópera *L'amico Fritz* del ja célebre mestre Mascagni, autor de la afortunada opereta *Cavalleria rusticana*.

L' elenco que lo Sr. Bernis nos ha presentat es digae de la importancia del gran teatro y com en lo cartell y contracta hi figuran varias óperas novas además de balls de gran espectacle, no es aventurat lo profetisar una brillanta campanya.

La segona ópera que hi ha en preparació es *La Sonámbula* en la que debutará la signorina Italia Repetto, precedida de bona reputació, seguint després *La Favorita* pera debut de la contralt Srta. Mas molt coneguda y aplaudidissima de nostre públich.

NOVETATS

Segueix representantse á diari la última obra de Guimerá *Maria Rosa* y á pesar de haver arribat ja á 10ª representació l' éxit va sent tant notable com ho fou en lo primer día.

ROMEA

Los *Tenorios!* han tancat la série de representacions (2) de *La marca de foch* que l' empresa ab lo seu bon tacto, desplegat desde principis de la temporada, ha enviat á fer companyia al *Nen de casa* y *La cansó de 'n Turutut*.

Sembla qu' ara 's posa en ensaig *La bojeria* del distingit escriptor Sr. Got y Anguera. Gracias á Deu que ja se serena.

Lo Sr. Got es un autor que té pocas obras escritas, pero com que per mostra basta un botó, tenim motius pera creurer qu' aquesta vegada l' empresa del Teatro Catalá farà ronda. Ja era hora.

Las funcions del diumenge varen proporcionar dos bonas entradas á n' aquest favorescut colisseu.

Lo benefici del Sr. Bonaplata si bé no va ser tan concorregut com se mereix dit distingit actor, tal vegada per falta de no haverlo anunciat ab prou publicitat, en cambi la concurrencia qu' era distingida, va sortir molt complascuda de la funció d' onore. *Fernanda* va lograr un magnífich de-

sempenyo per quants artistas prengueren part en la execució d' aquesta obra mestra de 'n Sardou.

TIVO I

La novetat de la setmana sigué lo debut y despido del artista escéntrich, y tal escéntrich, Mr. Mannelli, que pretenia nada menos que ser rival del céebre Frégoli y son atreviment li reportá una série de xiulets y *bravos* tan poch engrescadors que á horas d' ara encare deu correr.

Deu lo fassi *ben bó* y li dongui... lo que mes li convingui

UN CÓMICH RETIRAT

La evocasió

(DE HEINE)

SOL s' está dintre la celda
frare jove franciscá;
llegint un llibre que 'n diuen
«*La clau del infern*» está.

A mitja nit, tot de sopte,
la *clau del infern* tancá;
tremolant, prés d' una angoixa
als esperits evocá.

—Mals esperits, (mormurava)
treyéu prompte del fossá
lo cos d' una dona hermosa;
deuli vida; vull gosá
de sos encants eixa vetlla:
portéula... y deixeume está.—

Aqueixa fórmula extranya
d' evocació pronunciá,
y al punt veje ben complerta
sa voluntat: alcanzá
la aparició de la morta,
y la sanch se li glassá.

La morta sospirs llensava
dolorits; sos ulls fixí
tristament en los del frare;
poch á poch s' hi vá acostá,
y frech á frech s' hi va asseurer...

Silenci de mort regná
dins la celda, y allí terra
la *clau del infern* restá.

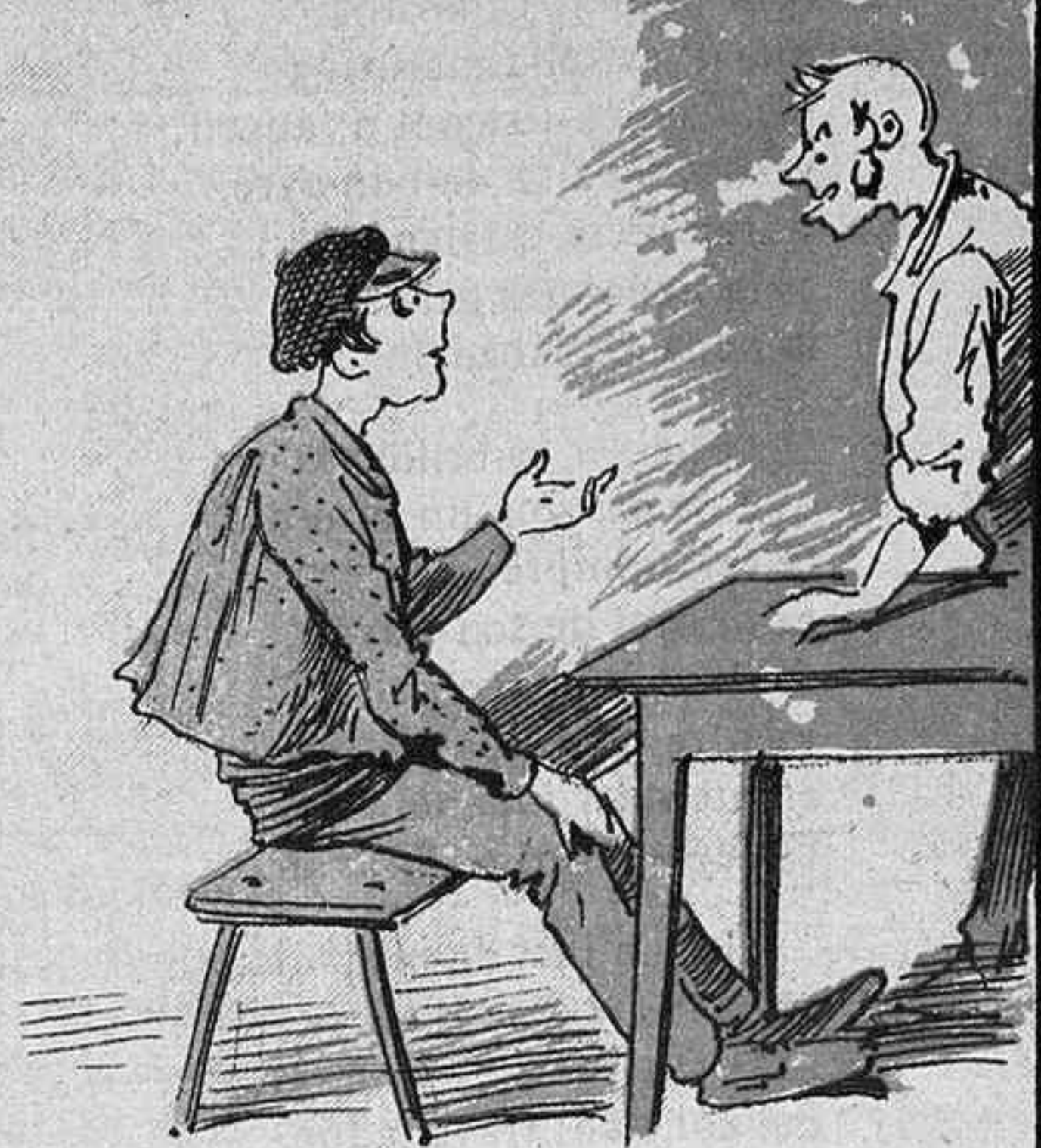
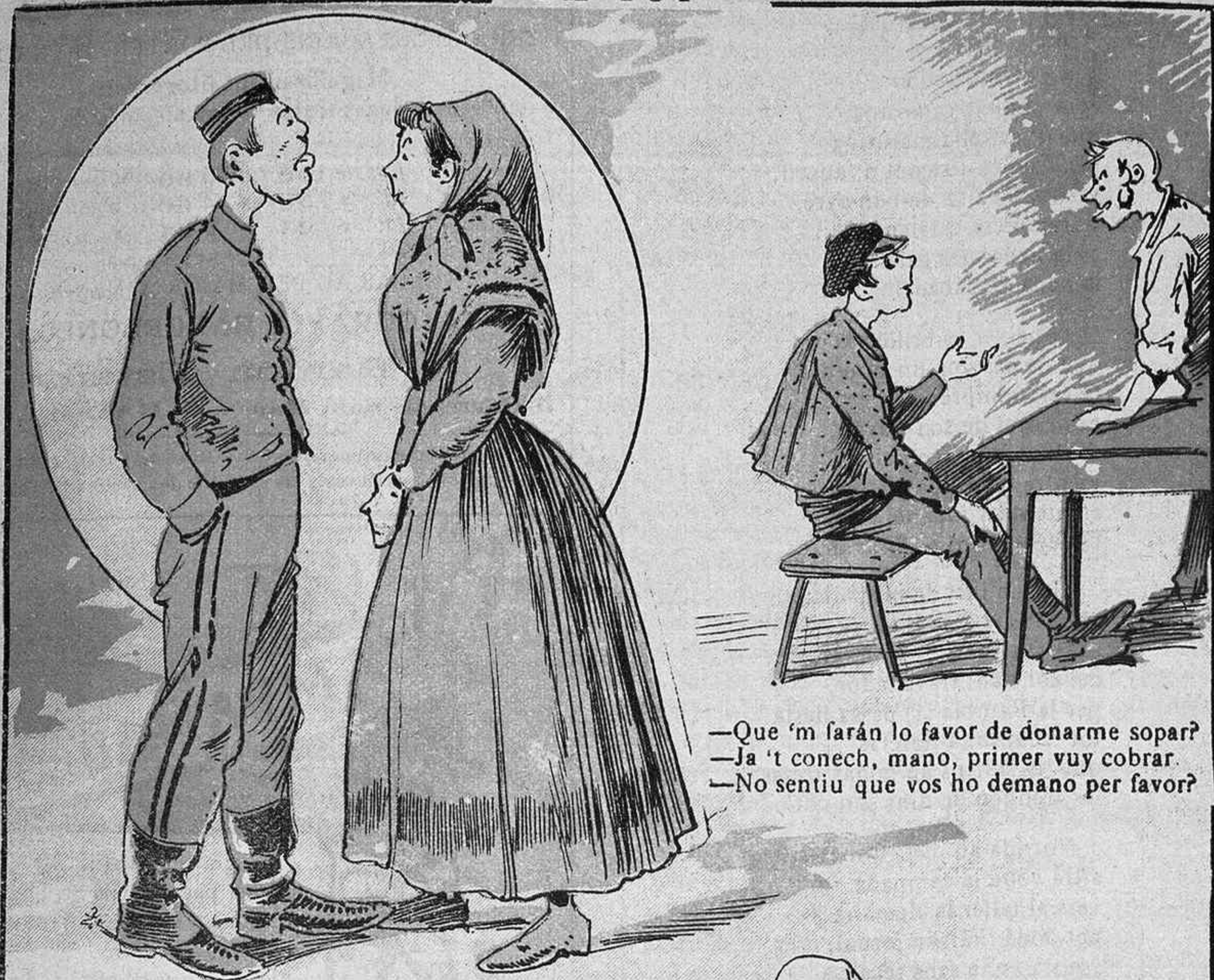
BARBANY.

D O L O R A

SUFREIX l' home en la vida mil tragerias
molt negres y cruels
mes no 'n fa cas: ho creu del mon miserias
y aixi allunya 'ls recels.
Veu en cambi á una dona seductora,
si no la pot lográ
s' entristeix, foll renega, com noy plora...
¡y 's mata á l' endemá!

ANTONET DEL CORRAL.

DE TOT

—Que 'm farán lo favor de donarme sopar?
—Ja 't coneix, mano, primer vuy cobrar.
—No sentiú que vos ho demano per favor?

—Y si sale un crío?
—Ridiosi... tendremos esto adelantao.

—Per ara lo fer de cego, 'm dona mes que carregar sacas al moll.

—Quin got mes fondo... may s' acaba d' omplir.

Pitcheerín

Las Noyas de Sabadell

Ab carona riallera
com pometa camosina,
ulls d' estrella matutina,
peuets menuts com d' aucell,
vestits senzills de bon ayre
y franquesa catalana,
es la nena mes galana
la nena de Sabadell.

Al neixer lo brillós Febo,
que bé designa un nou día,
la veig sempre ab alegría
camí dret de son treball,
res l' atura ni contrista.
y entre màquines lleugera
amatenta y juganera
bé feyneja amunt y avall.

Al toch just de mitj-diada
ab mans y cara blavosa,
que 's la marca mes honrosa
del constant treballador,
per la Rambla (1) passa llesta
tot recullint amoretas
que 'ls fadrins ab bonas tretas
las treuhen de dins son cor.

Nutrida ab justa minestra,
altra volta la campana
vers al taller la demana
per doná fi á son jornal,
y altra volta sens recansa
entre corretxám y roda
resoluda s' acomoda
festiva y ab lo cap alt.

Al compás de llensadora
que 'ls fils ajunta y destría,
al repich de ferrería
y al rum-rum que fa 'l vapor;
com si fossin tochs d' orquesta
métrichs y de nota bona,
sense torbarse, bé entona
la cansó de son amor.

Aixís fa la setmanada
y aixís las festas atansa
á l' impuls de l' esperança
de trobá espós dels senzills,
que amorós com ella ab joya
y ab felicitat sens mida,
engalaní mes sa vida
fentla mare de molts fills.

Aquesta, tal com la canto
sense por que 'm fassin guerra,
es la noya d' esta terra,
de Catalunya joyell;
per' xó dich sempre á tot' hora
ab franquesa catalana:
—Es la noya mes galana,
la noya de Sabadell.

LLUÍS MILLÀ.

(1) De Sabadell.

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats
é impresos á dugas tintas ab una aiegoría de la Fortuna

Los de 100 fulls á 80 céntims
Id. » 50 » á 50 »
Id. » 25 » á 25 »

VENDAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA

de Ramón Estany

5, Carrer de Sant Ramon, 5-BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioskos y demés punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

La grave malaltia del celebrat primer poeta catalá Sr. Soler s' ha estacionat dins de la seva gravetat mateixa.

Encara que l'afecció de cor ha disminuít algo, la anémia cerebral segueix en lo mateix alarmant estat.

Vulga la providencia fer un miracle y tornar la salut al nostre amich y eximi poeta.

En lo Juicio de Dios que sembla ha de resoldrer la qüestió entre los Srs. Salmerón y Abarzuza es capás de surtirne un mort.

De riure.

Aquets polítichs fan com los gats; molts marramaus, molts manotadas, pero, sanch?...

Que n' hi portarán poch a la casa de socorro...

A Fornos, tal vegada.

Lo Sr. Abarzuza 'ns fa l'efecte del Emperador Maximiliano, 'n Castelar 'l de Napoleón III y lo Sr. Salmerón está clavat en lo paper de Juárez.

Sols qu' aixó resultaría una parodia escrita per 'n Fil de bola y Mal al peu.

No la salvaría ni la claqué de «Eldorado».

Ara que parlém de claqué.

L'empresa de Romea sembla qu' ha desterrat la seva del típich teatro.

Ara, ara 's podrá saber qui es l'artista de verdader mérit y l' autor de mes bona má.

Es vritat qu' escassejan mes los aplausos, pero ara son justos.

Prou comedial.. Ja n' hi ha prou ab la que 's representa.

Banya y van... no sé quantas.
En aquesta setmana y en un sol día l' *Herodes* de Sant Martí de Provencals va causar dos atropellos en la carretera de Sant Andreu.

Endevant las atxas y á cantar *la cansó de 'n Tururut*.
Qui reb, ja sab lo recurs que li queda...
Jemegar.

Per fi sembla que 's tracta de prohibir la fabricació de café artificial.

Tot aixó está bé, pero que se segueixi fent lo mateix ab lo vi, oli, ayguardent, vinagre, y ab los polítichs espanyols.
Perque d' Abarzuzas n' hi ha!...
Mes qu' un foch ne cremará.

A Sant Martí s' ha descubert una fàbrica de moneda falsa.

Busquin, busquin, puig es tanta la que corre, que pera acunyarla 's necessitaria una fàbrica com la dels *Admetllons*.

Ja hi som... y es clar. aixó ja varem adelantarlo nosaltres.

'S tracta de cambiar lo nom del carrer del Arch del Teatro.

Jo li posaría: *Carrer de 'n Trenta*, que era 'l que tenia abans.

¿Qué 'ls sembla?

Després 's dirá que ja no hi ha abnegació!

Ara s' ha sabut, per carambola, que lo gerent de l' Arrendataria de Cédulas personals de Girona, Sr. Banús, no cobra cap classe de sou pel desempeñyo del seu delicat càrrech.

Aixís al menos s' ha fet saber als acreedors de D. Joseph.

Si es broma puede pasar,
mas, á tal punto llevada,
si no es una ensarronada
'n fa una olor que se sent desde l' Empalme.

PANORAMA IMPERIAL

A los que la fortuna 'ls ha privat fins ara de poguer coneixe y admirá las bellas de la naturalesa fent excursions á diferents paissos, coneixer la grandiositat y hermosura de certs monuments, costums y tipos de sos habitants, en fi,

poguer dir lo mateix que dihen los que gastan una fortuna passant una temporada á Suissa, Paris, Berlin, Viena y altres punts, poden avuy gastant tan sols dos ralets satisfacer son gust efectuant un viatge á Lourdes, Luchon-Cauterets, cómodament assentats, sense pó de mareig, trontolls ni xoques y de segur que com nosaltres quedarán sorpresos de la realitat en que 's presentan á la vista del espectador los edificis y paissos anunciats en lo programa.

Recomaném á nostres lectors no deixin de anar á visitar lo Panorama Imperial situat en lo Passatge del Crèdit.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

Sant Tornem 'hi

Gran funció pera lo diumenge pròxim en la que seguirá la seva oració fúnebre lo *Pare Diluvio* sobre lo mateix tema ó siga sobre *Los hereus de confiansa*.

Los fidels que van assistir lo diumenge passat al Temple de la *Punxa* fan grans elogis del predicador quals arguments son comentats ab gran interés per los devots confreres.

Durant la funció tots los ulls estavan fixos en l' imatge del bayatu Valentí (El del Mirall), que com es de fusta no deya que la *séba boca fos séba*.

Telegramas

(Del nostre cable particular)

Madrid, 4.—8 matí, (urgent).—Lo Sr. *Albardazuza* ha mort d' una febra salmeroniana fulminant.

La descomposició del *calavre* ha sigut immediata.

Madrid, 4.—9 id.—Al Sr. *Albardazuza* se li farà un enterro ab honors d' ordenansa en exercissi.

Las *cerillas* las pagarà Don Emili.

Ell *anirà sense..* com de costum.

Pis-Trhinchs, 4.—10 id.—L' enguent de contracás ha fet una puja extraordinaria entre 'is xinos. D' àrnica ja no se 'n trova en tot l' mperi.

GRAN ASSORTIT

DE

CROMOS PERA FELICITACIONES

Procedents de las principals fàbricas de Fransa, Alemanyia é Italia, propias pera dependents de Cafés, Perruquerías, Fondas, aixís com també pera las corporacions de Serenos, Vigilants, Carters y tota classe de industrias com Forners, Lampistas, Sabaters, Carboners, Escombriayres, Carreters, Cotxeros, Sastres, etc., etc.

Litografia Barcelonesa de RAMÓN ESTANY

5, Sant Ramón, 5.—BARCELONA.

PREUS SENSE COMPETENCIA

VENDAS AL PER MAJOR Y MENOR

—¿Quant ne fas pagar de donar mamá á n' aquesta criatura?
 —Sis duros al mes
 —M vols criar á mi un parell d' horas á rahó del mateix preu?

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La primera n' es diptongo,
 Cap á dos puja la gent
 Y lo Tot n' es un nom d' home.
 Qui ho entén, qui no ho entén.

EUDALT.

ENDEVINALLA

No tinch camas y camino,
 No volo y may toco en terra,
 Sens alas jo vaig pel ayre,
 No soch teixidó y tinch telas.

A. PALLEJÁ.

TRENCA-CAPS

Fidel Born

Tona

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas lo títol d' una comedia catalana.

CINTET BARRERA.

CONVERSA

—¿Vol venir, Peret?
 —Ahont!
 —A veure en Simón.
 —Cada dia vol que hi vinga; val mes que aném á... Tots dos ho hem dit.

J. PALLARÉS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 - Instrument.
- 8 7 1 2 7 8 3 - Nom de dona (dimin.)
- 4 5 8 7 8 3 - » » »
- 1 2 3 4 3 - » »
- 1 3 4 6 - Aliment.
- 4 3 2 - Moneda.
- 7 6 - Preposició.
- 7 - Vocal.
- 4 7 - Nota musical.
- 8 7 4 - Riu.
- 2 2 7 8 - Líquit alimentici.
- 3 6 5 8 3 - Nom de dona (dimin.)
- 8 7 4 4 3 8 - En moltsas casas.
- 8 3 4 8 3 6 3 - Vehicul.
- 1 3 8 7 4 5 6 3 - Nom de dona.

JOAN ROCA FORTUNY.

GEROGLIFICH

=
 X
 N I N
 I
 L I
 N
 N N N N N

E. MAGARRINYS

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 326

Xarada-pérdua.—Car-me-li-ta.
 Endevinalla.—La barca
 Crida incomprendible.—Hos-pi-tal.
 Trenca-caps.—Campanero y Sacristán.
 Logogrifo numérich.—Leonardo.
 Geroglifich.—Com mes tens mes vols.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
 =5, Sant Ramon, 5 —BARCELONA=